

Міністерство освіти і науки України

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально-науковий інститут бізнесу і менеджменту

Кафедра обліку та аудиту

КОВАЛЕВА ТЕТЯНА МИКОЛАЇВНА

Реферат

кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»

**ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
НАКЛАДНИХ ВИТРАТ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ОПОДАТКУВАННЯ
(ЗА ДАНИМИ ТОВ «ПРОФАГРО» М. ХАРКІВ)**

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(освітня програма «Облік і оподаткування»)

Науковий керівник:

доктор економічних наук, доцент

Рижикова Наталія Іванівна

Харків – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У сучасних умовах зростання взаємовідносин країн і загострення глобальної конкуренції важливим є підвищення конкурентоспроможності продукції, що часто вимагає зниження її собівартості. У зв'язку з цим постає питання удосконалення ефективної стратегії управління процесом витрат, як основних так і накладних. Зниження основних витрат потребує значних капіталовкладень для впровадження новітніх технологій виробництва, удосконалення їх організації, таким чином основним джерелом для зниження собівартості продукції виступають накладні витрати. Для досягнення зниження рівня накладних витрат необхідно організувати неперервне і цілеспрямоване управління ними, адже вони виступають вагомим фактором для підвищення ефективності господарської діяльності підприємств, забезпечення їх фінансової стабільності та сталого економічного розвитку.

Під час проведення аналізу наукових праць та нормативно-правової бази з обліку та раціонального управління накладними витратами встановлено, що основна увага зосереджена на визначенні методики обліку витрат загалом, а накладні витрати розглядаються недостатньо. Зокрема, питанню накладних витрат приділяли увагу такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як Ф. Бутинець, С. Голов, К. Друрі, А. Загородній, Т. Маренич, В. Палій, Г. Партин, Н. Рижикова, М. Чумаченко, В. Швець, С. Шкарабан, А. Ясінська та багато інших. Разом з тим певні організаційно-методичні особливості обліку та аудиту накладних витрат потребують конкретизації у галузевому аспекті, що і обумовило вибір теми дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної (бакалаврської) роботи є дослідження теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення організації обліку та аудиту накладних витрат в аграрних підприємствах.

Мета кваліфікаційної (бакалаврської) роботи обумовила необхідність вирішення наступних завдань:

- вивчити економічний та обліковий зміст та класифікацію накладних витрат в сільському господарстві;
- висвітлити організаційно-методичні засади розподілу накладних витрат на аграрних підприємствах;
- розкрити мету, задання та нормативно-інформаційне забезпечення аудиту накладних витрат;
- оцінити сучасний фінансово-економічний стан діяльності аграрних підприємств (за даними ТОВ «Профагро» м. Харків);
- розкрити тенденції у організації облікового забезпечення та аудиту накладних витрат на аграрних підприємствах (за даними ТОВ «Профагро» м. Харків);
- запропонувати шляхи розвитку організації управлінського облік на аграрних підприємствах;
- обґрунтувати напрями удосконалення бухгалтерського обліку та аудиту накладних витрат на аграрних підприємствах;
- здійснити економічне обґрунтування запропонованих напрямів удосконалення обліку та аудиту накладних витрат на аграрних підприємствах.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної (бакалаврської) роботи є система фінансового та управлінського обліку та процедури аудиту витрат на аграрних підприємствах.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти організації обліку та аудиту накладних витрат на аграрних підприємствах.

Методи дослідження. В основу дослідження було покладено діалектичний метод пізнання та системний підхід. При дослідженні теоретичних засад ведення обліку та аудиту використовувалися прийоми абстрактно-логічного методу (аналіз і синтез, індукція та дедукція, аналогія і зіставлення). В аналітичних дослідженнях були застосовані методи порівняння, групування, спостереження, графічного зображення, табличного подання.

Інформаційною базою дослідження були законодавчі та нормативні акти Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, Президента України,

Національного банку України, первинні документи, реєстри синтетичного і аналітичного обліку, фінансова, податкова та статистична звітність ТОВ «Профагро» м. Харків, літературні джерела, а також результати власних досліджень та розрахунків.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна (бакалаврська) робота є самостійно виконаною завершеною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до вирішення поставленого завдання.

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 2 наукових праці у матеріалах науково-практичних конференцій загальним обсягом 0,2 ум. др. арк.

Структура та обсяг роботи. Основний зміст роботи викладений на 83 сторінках комп'ютерного тексту. Робота складається із анотації, вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел із 102 найменувань, містить 10 таблиць, 9 рисунків та 18 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи обліку та аудиту накладних витрат в сільському господарстві» дано визначення, визнання та класифікація накладних витрат, розкрито організаційно-методичні аспекти розподілу накладних витрат на аграрних підприємствах, висвітлена мета, задання та нормативно-інформаційне забезпечення аудиту накладних витрат.

У другому розділі «Стан обліку та аудиту накладних витрат» розкрито організаційно-економічну характеристику підприємства, висвітлено первинний, синтетичний та аналітичний облік накладних витрат, а також методику та техніку проведення аудиторського дослідження накладних витрат.

У третьому розділі «Удосконалення обліку та аудиту накладних витрат на аграрних підприємствах» обґрунтовано напрями розвитку організації управлінського обліку на аграрних підприємствах, удосконалення обліку загальновиробничих та інших накладних витрат, а також розкрито актуальні питання розвитку аудиту накладних витрат в ринкових умовах господарювання.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Отримані в ході дослідження результати кваліфікаційної роботи вирішують важливе науково-практичне завдання щодо обґрунтування теоретичних засад та практичних рекомендацій з удосконалення організації бухгалтерського обліку та аудиту накладних витрат в сучасних умовах оподаткування.

За результатами дослідження можна зробити такі основні висновки:

1. Доведено, що економічна сутність накладних витрат полягає в тому, що вони пов'язані із сукупним результатом виробництва, тобто зі всім обсягом продукції, виробленої за певний період. Витрати, які складають накладні витрати, за часом створення не завжди співпадають з процесом створення окремих частин підсумкової продукції. Накладні витрати є доповнюючими по відношенню до основних видів витрат на виробництво. Але вони є необхідними і являють собою виражену в грошовій формі частину загальноновиробничої вартості продукції

2. Встановлено, що сучасні підходи до поняття та класифікації витрат відрізняються значною різноманітністю. Головним фактором у даному випадку є необхідність пристосування потреб класифікації витрат до конкретних підприємств та галузей діяльності. Крім того, необхідно також враховувати сучасні вимоги бухгалтерської звітності, які в значній мірі визначають облік витрат на підприємствах.

3. Обґрунтовано, що раціонально розроблений механізм розподілу накладних витрат є основою всебічного управління витратами та калькулювання показників повної собівартості, адже розподілені відповідним чином накладні витрати формують інформаційні показники для прийняття рішень з урахуванням цільового розподілу витрат, оцінки показників діяльності, управління технологічними та іншими процесами, а також впровадження інновацій.

4. Визначено, що у ТОВ «Профагро» в 2019 році відносно 2017 року відбувається скорочення майже всіх досліджуваних показників. Так, обсяг

товарної продукції скоротився на 3312,3 тис. грн (на 7,2%), обсяг валової продукції у спів ставних цінах 2010 року скоротився на 1888,8 тис. грн (на 10,0%). Проте середньорічна вартість активів збільшилась на 8,5% (за рахунок збільшення вартості оборотних активів). Показник виробленої валової продукції сільського господарства на 1 середньорічного працівника зменшився у 2019 році в порівнянні з 2017 роком на 67,5 тис. грн, що є наслідком збільшення кількості працівників на 8,5%. Досліджуване підприємство є прибутковим, хоча чистий прибуток у 2019 році скоротився відносно 2017 року на 4668,4 тис. грн. А рівень рентабельності виробництва знизився на 16,6 відсоткові пункти за рахунок того, що в досліджуваному періоді темпи зростання суми собівартості перевищували темпи зростання суми чистого доходу від реалізації.

5. Доведено, що інформація, яка отримується від традиційного методу вирахування собівартості продукції, обліку та розподілу накладних витрат та визначення економічних показників від операційної діяльності підприємства не сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, так як приблизні, неточні дані про витрати роблять неефективною систему контролю та аналізу на відміну від ABC-методу. Запропонована модель побудови ABC-методу на прикладі галузі рослинництва дозволить здійснювати оперативний контроль за накладними витратами, починаючи з моменту їх виникнення й до розподілу за об'єктами обліку витрат шляхом визначення фактора причинних зв'язків між об'єктами обліку та витратами. Даний метод обліку та контролю витрат може застосовуватися у поєднанні із позамовним та попроцесним методами обліку витрат.

6. Запропонована класифікація адміністративних витрат для управлінського обліку, серед яких виділено: обов'язкові адміністративні витрати (субрахунок 921); адміністративні витрати, які пов'язані з основною діяльністю (субрахунок 922); адміністративні витрати, які пов'язані з обслуговуванням основної діяльності (субрахунок 923); додаткові адміністративні витрати (субрахунок 924). Наведена класифікація, на нашу

думку, може бути за потреби конкретизована. Без розроблення поглибленої номенклатури адміністративних витрат неможливо точно визначити різницю між будь-якими компонентами витрат, розробити відповідний механізм стимулювання зниження витрат як в цілому, так і у розрізі їх окремих груп, що лежить в основі ефективного управління адміністративними витратами на усіх стадіях розвитку діяльності.

7. Доведено, що на тих підприємствах, де створені і ефективно функціонують служби внутрішнього аудиту, значно вище рівень збереження майна, використання ресурсів, організації бухгалтерського обліку та достовірності звітності. Запропонована у роботі модель аудиту витрат дозволяє прискорити терміни проведення аудиторської перевірки, визначити основні прийоми і процедури за відповідними напрямками аудиту, встановити можливі порушення і надати оцінку суттєвості виявлених помилок, які будуть представлені замовнику у вигляді робочих документів і прикладені до звіту аудитора. Перевірка достовірності показників фінансової звітності за даною методикою дозволить більш детально з'ясувати, наскільки дотримуються правил її складання.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1. Ковальова Т.М., Рижикова Н.І. Накладні витрати: проблеми розподілу. Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали Третьої Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Харків: ХНТУСГ, 2020. С. 102-104.

2. Ковальова Т.М., Колодяжна Н.С. Шляхи удосконалення обліку загальнопромислових витрат. Теорія і практика сучасної науки очима молоді : Збірник матеріалів I Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. Харків: ХНТУСГ, 2020. С. 10-12.

АНОТАЦІЯ

Ковальова Т.М. Організація бухгалтерського обліку та аудиту накладних витрат в сучасних умовах оподаткування (за даними ТОВ «Профагро» м. Харків). – На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» (освітня програма «Облік і аудит»). – Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, Харків, 2020 р.

Кваліфікаційну роботу присвячено теоретико-методичному обґрунтуванню та розробці практичних рекомендацій з удосконалення організації бухгалтерського обліку та аудиту накладних витрат в сучасних умовах оподаткування.

У сучасних умовах зростання взаємовідносин країн і загострення глобальної конкуренції важливим є підвищення конкурентоспроможності продукції, що часто вимагає зниження її собівартості. У зв'язку з цим постає питання удосконалення ефективної стратегії управління процесом витрат, як основних так і накладних. Зниження основних витрат потребує значних капіталовкладень для впровадження новітніх технологій виробництва, удосконалення їх організації, таким чином основним джерелом для зниження собівартості продукції виступають накладні витрати. Для досягнення зниження рівня накладних витрат необхідно організувати неперервне і цілеспрямоване управління ними, адже вони виступають вагомим фактором для підвищення ефективності господарської діяльності підприємств, забезпечення їх фінансової стабільності та сталого економічного розвитку.

Розкрито економічний та обліковий зміст та класифікацію накладних витрат в сільському господарстві. Обґрунтовано організаційно-методичні засади розподілу накладних витрат на аграрних підприємствах. Встановлено мету, завдання та нормативно-інформаційне забезпечення аудиту накладних витрат.

Оцінено сучасний фінансово-економічний стан діяльності аграрних підприємств (за даними ТОВ «Профагро» Харківського району Харківської

області). Розкрито тенденції у організації облікового забезпечення та аудиту накладних витрат на аграрних підприємствах.

Обґрунтовано напрями розвитку організації управлінського облік на аграрних підприємствах. Запропоновано шляхи удосконалення синтетичного та аналітичного обліку накладних витрат. Розкрито порядок внутрішнього аудиту витрат на підприємстві.

Основні положення кваліфікаційної роботи доведені до рівня практичних рекомендацій з організації бухгалтерського обліку та аудиту накладних витрат в сучасних умовах оподаткування на аграрних підприємствах. Результати дослідження прийняті до впровадження у практичну діяльність аграрного підприємства – навчально-практичного центру ТОВ «Профагро» Зачепилівського району Харківської області.

Ключові слова: бухгалтерський облік, аудит, накладні витрати, адміністративні витрати, загальновиробничі витрати, витрати на збут, управлінський облік, аудит витрат.

ANNOTATION

Kovaleva T.M. «Organization of accounting and audit of overhead costs in modern tax conditions» (according to the agricultural enterprises «Profagro»). – Manuscript.

Qualification work for the degree of «Bachelor» in the specialty 071 «Accounting and Taxation» (educational program «Accounting and Auditing»). – Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture, Kharkiv, 2020.

Qualification work is devoted to the theoretical and methodological justification and development of practical recommendations for improving the organization of accounting and audit of overhead costs in modern tax conditions.

In modern conditions, the growth of relations between countries and the intensification of global competition is important to increase the competitiveness of products, which often requires a reduction in its cost. This raises the question of improving an effective cost management strategy, both basic and overhead. Reducing

fixed costs requires significant investment to implement the latest production technologies, improve their organization, so the main source for reducing production costs are overhead costs. To reduce the level of overhead costs, it is necessary to organize continuous and purposeful management, because they are an important factor in improving the efficiency of economic activity of enterprises, ensuring their financial stability and sustainable economic development.

The economic and accounting content and classification of overhead costs in agriculture are revealed. Organizational and methodological principles of distribution of overhead costs at agricultural enterprises are substantiated. The purpose, tasks and normative-information support of audit of overhead expenses are established.

The current financial and economic condition of agricultural enterprises is assessed. Trends in the organization of accounting and audit of overhead costs at agricultural enterprises are revealed.

The directions of development of the organization of the administrative account at the agricultural enterprises are substantiated. Ways to improve synthetic and analytical accounting of overhead costs are proposed. The procedure of internal audit of expenses at the enterprise is revealed.

The main provisions of the qualification work are brought to the level of practical recommendations for the organization of accounting and audit of overhead costs in modern conditions of taxation in agricultural enterprises. The results of the study are accepted for implementation in the practice of agricultural enterprises.

Keywords: accounting, audit, overhead costs, administrative costs, overhead costs, marketing costs, management accounting, cost audit.